

Jukka Kumpuvuori, Lakitoimisto Kumpuvuori Oy
Verkatehtaankatu 4, as. 501
20100 TURKU

1/3

KANTELU

Kirjoituksessanne 27.8.2018 oikeuskanslerille arvostelette Kelan menettelyä.

Asianne koskee Kelan kuntoutusta koskevia päätöksiä. Kerrotte, että Kelan päätöksen ollessa osin tai kokonaan kielteinen päätöksissä on kokemuksenne mukaan säännönmukaisesti seuraava teksti: *"Vastuu kuntoutussuunnitelmasi mukaisen kuntoutuksen järjestämisestä kuuluu kunnalle. Ole yhteydessä kuntoutussuunnitelman laatineeseen tahoon."*

Viittaatte korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen 21.8.2018 T 3845 ja siinä lausuttuun. Kirjoitatte, että hallinnon asiakkaan on voitava luottaa viranomaiselta saamaansa neuvon. Kelan päätöksessä oleva ohjaus on ohjannut henkilöitä kotikunnan puoleen, vaikka he olisivat sen sijaan voineet alkaa (sana puuttuu) uusia selvityksiä ja hakea uudestaan Kelan kuntoutusta tai lähteä hakemaan muutosta Kelan päätökseen. Näkemyksenne mukaan Kelan toiminta on siten vakavasti vaarantanut hakijoiden oikeusturvan.

Pyydätte oikeuskansleria tutkimaan Kelan toiminnan laillisuuden ja mittaluokan.

SELVITYS

Kela on 19.9.2018 antanut lausunnon, johon on liitetty etuuspalvelujen lakiyksikön kuntoutusryhmän 18.9.2018 antama selvitys.

Selvityksen mukaan kunnalla on terveydenhuoltolain (2010/1326) 29 §:n 1 momentin perusteella järjestämisvelvollisuus potilaan sairaanhoitoon liittyvästä lääkinnällisestä kuntoutukselta. Kyseisen säännöksen 4 momentin mukaisesti kunnalla ei ole kuitenkaan velvollisuutta järjestää 1 momentissa mainittua kuntoutusta, jos lääkinnällisen kuntoutuksen järjestäminen on kuntoutuslain (laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista 566/2005) perusteella Kelan tehtävänä. Kelan tehtävänä on järjestää vaativa lääkinnällinen kuntoutus, kun kuntoutuslaissa määritellyt myöntöedellytykset kuntoutuksen järjestämiseksi täyttyvät.

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi

Kuntoutuslain 54 §:n mukaan niissä tilanteissa, joissa vakuutettu tarvitsee kuntoutusta, jota ei ole säädetty Kelan tehtäväksi tai jonka järjestämistä ja korvaamista ei ole tarkoituksenmukaista järjestää Kelan toimintana, on huolehdittava siitä, että vakuutetulle annetaan tietoja muista kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan tarpeen mukaan asianmukaiseen kuntoutukseen ja muiden palvelujen piiriin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa. Niitä tilanteita varten, että kuntoutusvastuu on Kelan sijaan kunnalla tai Kela ei järjestä lainkaan haettua kuntoutustoimenpidettä vaativana lääkinnällisenä kuntoutuksena, etuuspalvelujen lakiyksikön kuntoutusryhmä on ohjeistanut vakuutuspiirejä kirjaamaan kuntoutuspäätöksiin kantelussanne esitetyn tekstin. Selvityksen mukaan kyseistä tekstiä ei ole tarkoitettu käytettäväksi niissä tilanteissa, joissa kuntoutusvastuu vakuutetun kuntoutuksesta on Kelalla, mutta haettua kuntoutusta ei ole myönnetty. Etuuspalvelujen lakiyksikön kuntoutusryhmä tulee välittömästi ohjaamaan vakuutuspiirejä siitä, että näissä tapauksissa päätökseen ei tule ohjausta yhteydenotosta kuntaan kuntoutuksen järjestämiseksi.

Selvityksessä on viitattu hallintolain (434/2003) 8 §:ään, jonka 1 momentin mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Saman pykälän 2 momentissa säädetään, että jos asia ei kuulu viranomaisen toimivaltaan, sen on pyrittävä opastamaan asiakas toimivaltaiseen viranomaiseen.

RATKAISU

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan oikeuskansleri käsittelee hänelle osoitettuja kirjallisia kanteluja ja viranomaisten ilmoituksia. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan oikeuskansleri tutkii kantelun, jos on aihetta epäillä oikeuskanslerin valvontavaltaan kuuluvan henkilön, viranomaisen tai muun yhteisön menettelleen lainvastaisesti tai jättäneen velvollisuutensa täyttämättä taikka jos oikeuskansleri muusta syystä katsoo siihen olevan aihetta.

Saamani selvityksen mukaan Kela on kantelunne tarkoittamalla kuntoutuspäätöksissä olevalla ohjauksella pyrkinyt toteuttamaan hallintolain 8 §:n mukaista neuvontavelvollisuuttansa.

Neuvontavelvollisuuden lisäksi viranomaisen toimintaa ohjaavat muutkin hallintolain hyvän hallinnon perusteet.

Hallintolain 7 §:n 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Hallintolain 9 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Lakiin liittyvän hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) mukaan asiallisen, selkeän ja ymmärrettävän kielenkäytön vaatimukseen kuuluisi sellainen ilmaisutapa, jonka perusteella hallinnon asiakkaan voidaan olettaa yksiselitteisesti ymmärtävän asian sisällön ja saavan siitä asian laatuun nähden riittävästi tietoa. Viranomaisen käyttämän kielen laadun merkitys korostuu erityisesti silloin, kun kysymys on henkilön oikeusasemaa koskevasta asiasta.

Pidän hyvänä sitä tarkoitusta, joka Kelan ilmoituksen mukaan on ollut syynä kuntoutuspäätöksiin liitetylle ohjaukselle. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että Kelan hallinnossa ei ohjauksen käyttöaihe ole tullut riittävän selväksi sillä seurauksella, että ohjaus on annettu sellaisissakin kuntoutuspäätöksissä, joihin sitä ei ole tarkoitettu liitettäväksi. Näissä tilanteissa annettu ohjaus ei ole täyttänyt edellä selostettuja hyvän hallinnon perusteita.

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 4 §:n 2 momentin mukaan oikeuskansleri ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aihetta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta.

Kela on selvityksessään kertonut tulevansa välittömästi varmistamaan vakuutuspiirien ohjauksessa, että kyseinen ohjaus liitetään vain niihin kuntoutuspäätöksiin, joihin se on tarkoitettu.

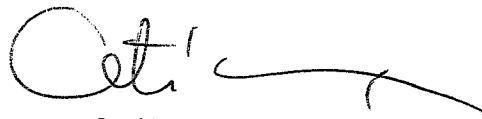
Minulla ei näissä olosuhteissa ole kantelunne johdosta edellä selostetussa lainkohdassa tarkoitettua aihetta toimenpiteisiini.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Outi Kauppila

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi